

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรม
ความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิตของ
พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

Guidelines for Christian Living According
to the Virtue of Courage Found in
Bishop Louis Laneau's Life Experience.

วุฒิชัย แก้วพวง

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.พิเชฐ แสงเทียน

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บราเดอร์ ดร.แบร์นาร์ด เวียธ

* บราเดอร์ในคริสต์ศาสนาจักรโรมันคาทอลิก สังกัดคณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมล

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตร์แสงจันทร์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Wutthichai Kaewpuang

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Pichet Saengthien

* Lecturer, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Surachai Chumsriphun

* Lecturer, Faculty of Theology, Saengtham College.

Brother Dr.Bernard Wirth

* Reverend in Roman Catholic Church, Oblates of Mary Immaculate.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasootsaengchan

* Lecturer, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 5 เมษายน 2565

* แก้ไข 6 พฤษภาคม 2565

* ตอบรับบทความ 12 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงเอกสารนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า

การเป็นคริสตชน เป็นการตอบรับกระแสเรียกของพระเจ้า คริสตชนทุกคนควรดำเนินชีวิตตามบทบาทหน้าที่ของคริสตชนที่ดี เป็นผู้มีความคุณธรรม ประพฤติปฏิบัติตนตามคำสอนของพระเยซูคริสตเจ้า และตามแบบอย่างที่ดี เป็นต้นในการดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ที่ได้เป็นประจักษ์พยานถึงความกล้าหาญใน 1) การมีประสบการณ์กับพระเจ้า 2) ความสุภาพถ่อมตน 3) การทำงานอภิบาล 4) การปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมในงานแพร่ธรรม 5) ความเชื่อ และ 6) การประกาศพระวรสารครั้งใหม่เพื่อถ่ายทอดความเชื่อ คริสตชนต้องเลียนแบบชีวิตของพระเยซูเจ้า และเป็นประจักษ์พยานถึงพระเยซูคริสตเจ้าด้วยชีวิตของตนอย่างกล้าหาญ เฉกเช่นความกล้าหาญของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน โดยการ 1) มีประสบการณ์กับพระเจ้า ดำเนินชีวิตด้วยความเชื่อผ่านการรักและรับใช้ 2) มีความกล้าที่จะสุภาพถ่อมตน ประเมินคุณค่าที่แท้จริงของตนเอง และเคารพให้เกียรติในคุณค่าของผู้อื่น 3) ซื่อสัตย์ต่อกระแสเรียก ร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันในการทำงานอภิบาลตามบทบาทของคริสตชน 4) ออกจากตนเองเป็นประจักษ์พยานยืนยันถึงพระวาจาของพระเจ้า และปรับตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมในงานแพร่ธรรมในสังคมปัจจุบัน 5) มีความเชื่อในพระเจ้า กล้ารับความทุกข์ทรมานพร้อมกับพระองค์ ในพระองค์ และเพื่อพระองค์ และ 6) ประกาศความจริงและดำเนินชีวิตอยู่ในความจริงตามคุณค่าพระวรสารที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักพระเยซูคริสตเจ้า เหมือนดังที่พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ทำให้คริสตชนในมิสซังสยามพบกับพระองค์และรู้จักคำสอน เชื่อในข่าวดี ความจริงตามพระวรสารและเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตโดยพระพรของพระเจ้า

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต
ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

และการนำของพระจิต เพื่อนำทุกคนไปสู่ความรอดพ้นต่อไป และเพื่อ
การเติบโตของพระศาสนจักรคาทอลิกของพระองค์ในประเทศไทย ดังที่
พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ได้ทรงกระทำในมิสซังสยามมาตั้งแต่ 350 ปี
มาแล้ว

คำสำคัญ: ชีวิตคริสตชน
 คุณธรรมความกล้าหาญ
 พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

Abstract

The research aims to study the way of living out Christian life according to Bishop Louis Laneau's virtue of courage, through the methodology of analyzing and synthesizing significant and reliable documents and research involved.

The results of the study showed:

Being Christians is a response to God's invitation. Catholics, therefore, should live out his or her identity by doing their task as a good and just person following the words and deeds of our Lord Jesus Christ. The life of Bishop Louis Laneau manifested to us such Christian virtue, and his acts of valor in the mission were visible in the following details: 1) His experience of God, 2) Humility, 3) Pastoral Work, 4) Ability to adapt and adjust to local cultures, 5) Faith and, 6) New evangelization. Like Bishop Laneau, Christians must closely imitate Jesus Christ and bravely witness to Him by: 1) having an experience of God, living in faith through love and service, 2) daring to be humble, evaluating their own true value and respecting that of other people, 3) being committed to their vocation by joining in the common mission of all faithful, 4) being able to reach out and to witness to the Gospel, as well as to adjust to the present culture in the task of evangelization, 5) having faith in God, fearless to face the hardships with God, in God, and for God and, 6) proclaiming the truth and living in the truth according to the Gospel's values found in the culture and tradition. In this way, everybody would

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต
ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

be able to know Jesus Christ following the example of Bishop Laneau, who led the Christians in Siam to have an experience of God and to know His teachings, helping them believe in the Good News.

Gratefully, Laneau, filled with God's grace and the assistance of the Holy Spirit, was a living witness capable of leading all people on the path to salvation for the growth of the Catholic Church in Thailand for the past 350 years.

Keywords: Christian Life
Virtue of Courage
Bishop Louis Laneau

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณธรรมหลัก 4 ประการ (Cardinal virtues) คือ คุณธรรมความรอบคอบ คุณธรรมความยุติธรรม คุณธรรมความกล้าหาญ และคุณธรรมการรู้จักประมาณการ ในคุณธรรมหลัก 4 ประการนี้ คุณธรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน ก็คือคุณธรรมความกล้าหาญเนื่องจากในยุคปัจจุบันนี้ การคิดริเริ่มทำในสิ่งที่แสดงถึงความเป็นผู้นำและบทบาทหน้าที่ในการแพร่ธรรม โดยเฉพาะในเรื่องความกล้าหาญ และยอมสละตัวเองเพื่อการประกาศข่าวดี บุคคลที่ยอมและตอบรับกระแสเรียกในการประกาศข่าวดีนั้น น้อยลงและลดลงเรื่อยๆ สิ่งเหล่านั้นเป็นเพราะการพัฒนาการเป็นไปของหลายสิ่งหลายอย่างของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ความกล้าหาญจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายของคริสตชนต่อกระแสของโลกปัจจุบัน

แบบอย่างในเรื่องของคุณธรรมความกล้าหาญที่โดดเด่นและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อันยาวนานถึง 350 ปี ของชีวิตคริสตชนชาวสยามที่ต้องศึกษาคือ คุณธรรมความกล้าหาญ ซึ่งมีอยู่ในชีวิตและประสบการณ์การเผยแผ่พระวรสารของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน เช่น ปี 1665 มีการก่อตั้งบ้านเณรหรือวิทยาลัยกลางขึ้น ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิการองค์แรกของวิทยาลัยคือ คุณพ่อหลุยส์ ลาโนซึ่งพระสังฆราชลียงแบร์ต กล่าวถึงท่านว่าเป็น

“คนน่านิยมยกย่องที่สุด คนหนึ่งที่ข้าพเจ้ารู้จัก” (อนุชา ไชยเดช, 2019)

และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ คณะประมุขมิสซังได้รับมอบหมายตามคำแนะนำสั่งสอนของสมณกระทรวงเผยแผ่ความเชื่อให้แก่บรรดาธรรมทูต ซึ่งเป็นภารกิจแรกที่เหล่าธรรมทูตของสำนักมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสต้องยึดถือและปฏิบัติตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“จงอย่าแสดงความกระตือรือร้นใดๆ ให้ปรากฏ อย่ายกเหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้านใดๆ เพื่อชักจูงให้คนเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงจารีตชนบทธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นของพวกเขา ไม่มีอะไรที่เหลวไหลไร้สาระเท่ากับการยกเอาประเทศฝรั่งเศสก็ดี สเปนก็ดี อิตาลี หรือประเทศอื่นใดในยุโรปไปให้แก่ชาวจีน

จงอย่าได้นำประเทศของเราให้กับพวกเขา นอกจากความเลื่อมใสศรัทธา ความเลื่อมใสศรัทธาดังกล่าวนี้นี้จะไม่ใช้ทั้งการผลักใสหรือกระทบกระเทือนต่อจารีตประเพณีนิยม... จงอย่านำเอาประเพณีนิยมของผู้คนเหล่านี้มาเทียบเคียงกับประเพณีนิยมของยุโรปเป็นอันขาด ตรงกันข้ามท่านจะต้องเร่งชวนเขาทำตามให้คุ้นเคยกับประเพณีนิยมเหล่านั้น...ทั่วทุกหนแห่งอย่ารีรอ จงเร่งเปิดโรงเรียนด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จงสอนภาษาละตินและหลักคริสตธรรมในภาษาท้องถิ่นแก่เขาไว้โดยไม่คิดเงิน” (แบร์นาร์ด เวียร์, 2016) นี่คือการ

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

กล้าหาญที่แสดงให้คริสตชน พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสได้เห็นถึงแบบอย่างของมิชชันนารีว่าเป็นธรรมทูต ผู้กล้าที่จะยอมละทิ้งและสละตนเพื่อเป็นผู้กล้าหาญของพระคริสต์ในการทำตามพระประสงค์ต่องานของพระองค์

ก่อนมรณภาพไม่กี่วัน พระสังฆราช ลาโนได้สั่งให้เขียนจดหมายตามคำบอกถึงบรรดาพระคาร์ดินัล แห่งสมณกระทรวงเผยแผ่พร่ำความเชื่อและลงนามในจดหมายนั้นหลังจากได้รับศีลเจิมแล้วมีใจความดังนี้

“ข้าพเจ้าจึงขอชี้แจงให้พระคุณเจ้าทั้งหลายทราบว่า ไม่มีคณะสงฆ์คณะใดมอบนมัเชื่อฟังและเสียสละรับใช้สันตะสำนักมากกว่ามิสซังของเรา ไม่มีมิชชันนารีแม่แต่องค์เดียวที่ถูกสงสัยว่าถือลัทธิยัซเซนิสม์ ไม่มีแม่แต่องค์เดียวที่ดำเนินชีวิตที่สะดวกสบายกว่าในบ้านเกิดเมืองนอนของตนและสมัครใจไม่กลับไปเพราะกระตือรือร้นในการทำให้คนต่างศาสนากลับใจและทำให้พวกคริสตังเป็นคนศักดิ์สิทธิ์ทำให้เขาเลือกทำงานที่แสนลำบากและต่อเนื่องตามที่ได้รับมอบหมายมาในเอเชียอาคเนย์ แทนที่จะเลือกไปปรับความสะดวกสบายในประเทศฝรั่งเศส” (พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน, 2008)

ความกล้าหาญของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ปรากฏให้เห็นในช่วงชีวิตของท่านอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะในช่วงประสบการณ์ชีวิต

ของท่านที่เป็นมิสชันนารีในมิสซังสยาม ท่านมีความสุภาพอ่อนโยน อุตุน และกล้าหาญในการตัดสินใจเองด้วยความกระตือรือร้น และเป็นแบบอย่างในการเป็นผู้นำที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและหนักแน่นอย่างหาที่เปรียบมิได้ เหล่านี้เป็นแบบอย่างที่ดีที่คริสตชนจะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินชีวิตคริสตชน ตามคุณธรรมความกล้าหาญในประสบการณ์ชีวิตของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์และประสบการณ์ในชีวิตของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโนในช่วงเวลาที่ท่านเข้ามาเผยแผ่พระวรสารในแผ่นดินสยาม และการเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิตของคริสตชน โดยอาศัยการวิเคราะห์สังเคราะห์จากเอกสารหลักและเอกสารรอง ซึ่งเป็นเอกสารของนักวิชาการและหน่วยงานของพระศาสนจักรคาทอลิก ประเทศไทย ที่มีข้อมูลที่

ถูกต้องน่าเชื่อถือ มีการตีพิมพ์เผยแพร่และ
ยอมรับในวงกว้าง ผู้วิจัยจึงนำมาใช้ประกอบ
การศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

เอกสารหลัก ได้แก่

1. พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน พระ
สังฆราชฝรั่งเศสผู้เป็นใหญ่ ชาวคริสต์ผู้มีชัย
และเป็นผู้ตื่นรู้ในธรรม โดยซิสเตอร์สมศรี
บุญอรุณรักษา

2. บุตรพระเจ้า โดยพระสังฆราชหลุยส์
ลาโน, บาทหลวงยัง ปอล ลังฟิงต์ ผู้แปล

3. ยุทธศาสตร์การประกาศพระวรสาร
ของคณะธรรมทูตสำนักมิสซังต่างประเทศแห่ง
กรุงปารีส ปี 2205/ 1662-2231/1688
บทบาทสำคัญของสถานศึกษาในการเผยแผ่
พระวรสาร โดย ดร.แบร์นาร์ด เวียร์, อรพินท์
ชาตรุปะมัย ผู้แปล

4. ประวัติการเผยแพร่คริสต์ศาสนาใน
สยามและลาว โดย บาทหลวงโรแบต โกสเต,
อรสา ชาวจีน ผู้แปล

เอกสารรอง ได้แก่

1. พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่
โดยคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์

2. 350 ปีสถาปนามิสซังสยาม ค.ศ.
1669-2019 โดย บาทหลวง อนุชา ไชยเดช

3. คริสตจริยศาสตร์พื้นฐาน โดย
เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

4. เอกสารประกอบการสอน วิชา
คริสต์ศาสนาในประเทศไทย วิทยาลัยแสงธรรม
โดยบาทหลวง ดร.สุรัช ชุ่มศรีพันธุ์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงคุณธรรมความกล้าหาญของ
พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน และแนวทางดำเนิน
ชีวิตตามคุณธรรมความกล้าหาญที่คริสตชน
ฆราวาส พระสงฆ์ นักบวช และผู้อภิบาล
สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
และทำงานอภิบาลได้อย่างกล้าหาญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

คริสตชน หมายถึง บุคคลที่นับถือ
ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในงานวิจัย
นี้ หมายถึง คริสตชนที่เป็นทั้งฆราวาสและ
พระสงฆ์ นักบวช

คุณธรรมความกล้าหาญ หมายถึง การ
เอาชนะอุปสรรคความยากลำบาก การสู้ทน
และเป็นเครื่องมือเพื่อที่จะบรรลุความดี

พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน หมายถึง
หนึ่งในคณะธรรมทูตมิสซังต่างประเทศแห่งกรุง
ปารีสที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระสังฆราชองค์
แรกของมิสซังสยาม

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

คุณธรรมความกล้าหาญในประสบการณ์ชีวิตของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ในงานวิจัยนี้ หมายถึง เหตุการณ์ที่แสดงถึงคุณธรรมความกล้าหาญของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ในช่วงเวลาที่ท่านเข้ามาเผยแผ่พระวรสารในแผ่นดินสยาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นความสำคัญต่อการศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์และประสบการณ์ในชีวิตของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน และการอธิบายเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิตของคริสตชนที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารหลักและเอกสารรอง เพื่อให้ทราบถึงประสบการณ์ความกล้าหาญของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน และความสำคัญของคุณธรรมจากชีวิตและประสบการณ์ของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ในความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตคริสตชน

สรุปผลการวิจัย

พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน เป็นประจักษ์พยานถึงความกล้าหาญในการมีประสบการณ์กับพระเจ้า ความสุภาพถ่อมตน การทำงานอภิบาล การปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมในงานแพร่

ธรรม ความเชื่อ และการประกาศพระวรสารครั้งใหม่เพื่อถ่ายทอดความเชื่อ เป็นแบบอย่าง ที่แสดงถึงความกล้าหาญของท่าน ซึ่งคริสตชนสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยการ 1) มีประสบการณ์กับพระ 2) มีความกล้าที่จะสุภาพถ่อมตน 3) ซื่อสัตย์ต่อกระแสเรียก 4) ออกจากตนเอง 5) มีความเชื่อในพระเจ้า และ 6) ประกาศความจริงและดำเนินชีวิตอยู่ในความจริงตามคุณค่าพระวรสาร เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักพระเยซูคริสตเจ้าเหมือนดังที่พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ทำให้คริสตชนในมิสซังสยามพบกับพระองค์และรู้จักคำสอนเชื่อในข่าวดี ความจริงตามพระวรสาร และเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตโดยพระพรของพระเจ้า และการนำของพระจิต

1. การมีประสบการณ์กับพระ ดำเนินชีวิตด้วยความเชื่อผ่านทางความรักและรับใช้

แบบอย่างอันงดงามของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโนเกี่ยวกับการมีประสบการณ์กับพระเจ้าพบได้จากหลักฐานในจดหมายของคุณพ่อกูร์ โตแลง มิชชันนารีที่ประเทศสยาม ที่ได้เขียนจดหมายไปหาคุณพ่อตริ่งซ็อง อธิการบ้านเนรแซงต์ซูลปิส เกี่ยวกับความประทับใจที่คุณพ่อมีต่อประมุขมิสซัง โดยแสดงความชื่นชมต่อพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ในด้านการสวดภาวนาอย่างสม่ำเสมอ ความสุภาพ

ความอดทน การเสียสละตัวเอง การตรงต่อเวลา ความกระตือรือร้น

คริสตชนควรดำเนินชีวิตด้วยความเชื่อและความเชื่อนั้นต้องส่งผลเป็นการใช้ชีวิตรักและรับใช้ผู้อื่น ควรดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามพระวาทะของพระเจ้า ดังที่ พระเยซูเจ้าและพระศาสนจักรเปิดเผยแก่เรา ชีวิตคริสตชนต้องเป็นการตอบสนองต่อความรักที่พระเป็นเจ้าทรงมอบให้อย่างไม่มีเงื่อนไข คริสตชนมีการดำเนินชีวิตและภาระหน้าที่แตกต่างกัน ประสบการณ์เกี่ยวกับพระจึงแตกต่างกันด้วย สิ่งสำคัญของการดำเนินชีวิตสำหรับคริสตชนก็คือ “ความรัก” นั่นเอง “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน นี่คือนับพันบัญญัติเอกและเป็นบทบัญญัติแรก บทบัญญัติประการที่สองก็เช่นเดียวกัน คือท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (มธ. 22:37-39) “บุคคลที่รักองค์พระคริสตเจ้า ก็จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระองค์” (ยน. 14:15) ความสุขแท้จริงเป็นรูปแบบการเจริญชีวิตแบบพระคริสต์ และเป็นคำเชื่อเชิญให้เข้ามาเป็นศิษย์พระคริสต์ อีกทั้งยังเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์ คริสตชนต้องเข้าใจและรับรู้ถึงความจริงเพื่อจะได้พบกับความสุขแท้ในชีวิตพระคริสต์ และจะสามารถนำความจริงแท้ไปประกาศต่อคนอื่นๆ เหมือนอย่างที่เราเห็นพระเจ้าได้เสด็จมา พระองค์ทรงสอนเรา เพื่อเราคริสตชนจะได้พบ

กับพระองค์ผ่านทางพระวาจาของพระองค์ที่ประกาศสอนด้วยชีวิต

ความท้อแท้ การสิ้นหวัง และหมดกำลังใจในการดำเนินชีวิต ไม่ใช่เป็นเพราะเราไม่มี ความเชื่อ และไม่มีพระองค์ในชีวิต แต่หากเป็นความอ่อนแอทางด้านร่างกายและจิตใจของเราแต่ละคน ซึ่งเราเข้าใจว่าพระเจ้าทดลองความเชื่อและความกล้าหาญอดทนของเราที่พระกำลังมีต่อเรา แท้จริงพระองค์อยู่กับเรา ผ่านทางประสบการณ์ต่างๆ บุคคลต่างๆ หรือแม้แต่คำสอน คำพูดที่เตือนใจเรา ชีวิตและประสบการณ์กับพระนั้นย่อมมีประสบการณ์ที่ไม่เหมือนกันในแต่ละคนทั้งด้านดีและไม่ดี สิ่งที่เราควรปฏิบัติและแสดงออกต่อกันและกันก็คือ ทำให้พี่น้องของเรามองเห็นพระเยซูคริสตเจ้าในตัวเรา และพยายามมองเห็นพระเยซูคริสตเจ้าในตัวพี่น้องของเราด้วย ความยากลำบากต่างๆ อุปสรรคที่มีเข้ามาในชีวิตเรา ความกล้าหาญในความเชื่อที่มีต่อพระเจ้าของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน นับตั้งแต่วันแรกท่านได้สมัครมาเป็นมิชชันนารีที่จะมายังประเทศสยาม ท่านได้แสดงความกล้าหาญในความเชื่อและยอมมอบทุกสิ่งทุกอย่างในความดูแลคุ้มครองของพระเจ้า โดยผ่านการนำทางของพระจิตเจ้า ถึงแม้ว่าผู้ใหญ่บางคนเห็นและประเมินว่าท่านอาจป่วยและเสียชีวิตระหว่างทางเนื่องจากร่างกายที่อ่อนแอ แต่ท่านได้

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

แสดงออกถึงความมุ่งมั่นและกล้าหาญต่อความเชื่อในพระเจ้าตอบรับอย่างเต็มใจและท่านก็มาถึงประเทศสยามได้ เมื่อมาถึงท่านได้ทำงานตามคำสั่งของสันตะสำนักด้วย ความเชื่อมั่นในงานแพร่ธรรมในสยาม ท่านเป็นผู้รักและรับใช้ผู้อื่น แม้ในช่วงที่ต้องทรมานในคุก ท่านมีความสงบและมีความไว้วางใจในพระเจ้า ความเจ็บปวดทั้งด้านร่างกายและจิตใจทำให้ท่านได้รับความทุกข์ทรมาน แต่จิตใจที่เชื่อมั่นและมีพระเจ้า ท่านกลับมีความหวังใต่อนักโทษคนอื่น ๆ ท่านมอบความลำบากความทรมานนั้นให้ร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกับพระเยซูคริสตเจ้าผู้ได้ถูกตรึงบนไม้กางเขน ท่านกล่าวว่า “จำเป็นที่เราจะต้องทนทรมานพร้อมกับพระเป็นเจ้าบ้าง เพราะพระองค์จะทรงชำระเราให้บริสุทธิ์จากการที่พระองค์เองต้องทนทุกข์ทรมานเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่เพราะพระองค์ทรงเป็นผู้สอนเราให้ทนรับความทุกข์พร้อมกับพระองค์ ในพระองค์ และเพื่อพระองค์ ในความขมขื่นจากถ้วยกาสิกข์ของพระผู้ไถ่ของเขา” เมื่อท่านถูกปล่อยให้เป็นอิสระ ท่านคอยฟื้นฟูสภาพและปรับปรุงมิสซังสยามต่อไป ท่านได้กล่าวว่า “พระเป็นเจ้าไม่ทรงทอดทิ้งเราเลย ทรงจัดหาสิ่งที่จำเป็นจากเงินทำบุญที่เราได้รับและจากเงินที่เราขอยืมจากบุคคลต่างๆ” นี่คือแบบอย่างของคริสตชน ท่านไม่ท้อแท้ ไม่หมดกำลังใจ แต่ท่านเลือกวิถีที่กล้าหาญกว่า นั่นคือเลือกไว้วางใจในพระเจ้า และเมื่อท่านยอมร่วมมือกับพระเจ้า

แล้ว พระองค์ก็เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตและในงานที่ท่านได้ปฏิบัติ

2. การมีความกล้าที่จะสุภาพถ่อมตน ประเมินคุณค่าที่แท้จริงของตนเอง และ เคารพให้เกียรติในคุณค่าของผู้อื่น

ชีวิตอันเรียบง่ายและอาภายาของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน เป็นแบบฉบับของคริสตชน ท่านมีความสุภาพถ่อมตนในการรับคำสั่งจากผู้ใหญ่ให้ปฏิบัติหน้าที่ แม้ในสิ่งที่ยากและเสี่ยงอันตราย แต่ท่านก็มีได้ยอต่อท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ในการแพร่ธรรมที่สยามตามนโยบายของสำนักพระสันตะปาปาจากกรุงโรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนคือเปิดโรงเรียนสอนอบรม เพื่อต่อไปจะได้รับเด็กที่สนใจเข้าบ้านเณรและเตรียมอบรมเพื่อเป็นพระสงฆ์ได้ต่อไป ความกล้าหาญนี้มิใช่ภารกิจส่วนตัว แต่เป็น “ภารกิจของพระองค์ ซึ่งอยู่เหนือสิ่งที่เราสามารถค้นพบและเข้าใจได้พระเยซูเจ้าทรงเป็น “ผู้ประกาศพระวรสารที่ยิ่งใหญ่ที่สุด” (รม 9) ในการประกาศพระวรสารทุกรูปแบบความเป็นเอกต้องเป็นของพระเจ้าเสมอ” (Evangelii Gaudium, ข้อ 12) พระเยซูเจ้าตรัสแก่บรรดาศิษย์ของพระองค์ว่า “อย่ากลัวเลย” (มก 6:50) “เราอยู่กับท่านทุกวันตลอดไปตราบจนสิ้นพิภพ” (มธ 28:20) ในชีวิตที่ยังรำลึกในพระคริสตเจ้าของท่านได้แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความกล้า

หาญของท่าน “มีชีวิตชีวาขึ้นด้วยไฟของพระจิตเจ้า” (Evangelii Gaudium, ข้อ 14) พระจิตเจ้ายังคงทรงงานในพระศาสนจักรเสมอ ดังนั้นชีวิตของผู้แพร่ธรรมทั้งหลายจึงเป็นการดำเนินชีวิตที่มีพระจิตเจ้าเป็นผู้นำ ผู้แพร่ธรรมที่กล้าหาญจึงจำเป็นต้องฟังเสียงของพระจิตเจ้า

คริสตชนควรมีความกล้าที่จะสุภาพอ่อนตน ประเมินคุณค่าที่แท้จริงของตนเอง และเคารพให้เกียรติในคุณค่าของผู้อื่น ความสุภาพอ่อนตนและอ่อนโยนคือหนทางในการดำเนินชีวิตที่จะทำให้เราใกล้ชิดกับพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์และยังเป็นหนทางให้คริสตชนก้าวไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวกันกับพระเจ้าด้วย “ผู้มีใจสุภาพอ่อนโยน ย่อมเป็นสุข” (มธ 5:5) พระเยซูเจ้าทรงเน้นเรื่องนี้หลายครั้งว่า “เรามีใจสุภาพอ่อนโยน และอ่อนตน” นี่คือการสละท้อนจิตใจของพระเยซูเจ้า และเราควรมีหัวใจแบบนี้ในฐานะคริสตชน ความสุภาพอ่อนตนคือคุณสมบัติของผู้ที่มีจิตใจที่ตึงามอ่อนโยนสงบและยอมรับสภาพความเป็นจริงในชีวิตของตนความสุภาพอ่อนตนเรียกร้องให้เราเป็นผู้ที่รู้จักต่อความรักของพระเจ้าที่มีในชีวิตคริสตชนทุกสิ่งทุกอย่างที่เรามีเช่น อำนาจ เกียรติยศ ทรัพย์สินเงินทอง และความสามารถต่างๆ ล้วนเป็นของขวัญที่พระเจ้าประทานให้เราแต่ละคนตามสมควร แต่บ่อยครั้งเราเลือกที่จะไว้วางใจและเชื่อมั่นในความสามารถของเรา

อำนาจ หรือทรัพย์สินเงินทองมากเกินไป จนทำให้เราคิดว่า สิ่งเหล่านั้นทำให้เรามีความสุขที่สุดในจดหมายของนักบุญเปาโลถึง ชาวฟิลิปปีกล่าวไว้ว่า “อย่ากระทำการใดเพื่อชิงดีกันหรือเพื่อโอ้อวด แต่จงถ่อมตนคิดว่าผู้อื่นดีกว่าตน อย่าเห็นแก่ผลประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว จงเห็นแก่ผลประโยชน์ของผู้อื่นด้วย จงมีความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกับที่พระคริสตเยซูทรงมีเถิด” (ฟป 2:3-5) คริสตชนควรมองดูแบบอย่างของพระเยซูเจ้าทรงสุภาพอ่อนตนเชื่อฟังคำสั่งของพระบิดาต่อแผนการแห่งความรอดพ้นด้วยการเสด็จมาบังเกิดเป็นมนุษย์ เพื่อประกาศพระนามพระเจ้าและพระองค์เชิญชวนคริสตชนทุกคนให้เปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคมที่มักจะเลือกคนแต่คนที่ให้ประโยชน์ตอบแทนได้ พระองค์ทรงให้เราใช้ช่วยเหลือคนไร้ที่อยู่อาศัย คนชรา คนข้างถนน ด้วยความรักความเมตตาเหมือนอย่างที่เราเองก็ทรงกระทำ ความสุภาพอ่อนตนยอมรับตัวเองนั้นอาจปฏิบัติได้ไม่ง่ายเลย

ความท้าทายนี้จึงเรียกร้องต่อคริสตชนว่าต้องเป็นคนที่สุภาพอ่อนตน ความสุภาพอ่อนตนต้องเป็นจิตสำนึกในจิตใจของเราทุกคน เพราะว่าทุกสิ่งที่มีล้วนเป็นพระพรหรือของขวัญจากพระเจ้า จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะยกตนเองขึ้นเหนือผู้อื่น ในทางตรงข้ามเราต้องใช้พระพรนั้นเพื่อผู้อื่นให้ได้มากที่สุด พระสังฆราช

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

หลุยส์ ลาโน เป็นแบบอย่างในความสุขภาพและ
ถือเคร่งครัดต่อคำสั่งที่มาจากสมณกระทรวง
ของพระสันตะปาปา ที่มอบหมายก่อนการเดิน
ทางมายังประเทศสยาม ท่านและคณะพยายาม
อย่างมากด้วยใจสุภาพที่จะเริ่มสิ่งใหม่ภายใต้
คำสั่งที่ต้องปฏิบัติตาม “ทั่วทุกหนแห่งอย่ารีรอ
จงเร่งเปิดโรงเรียนด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง
จงสอนภาษาละตินและหลักคริสตธรรมใน
ภาษาท้องถิ่นแก่เยาวชนโดยไม่คิดเงิน” ท่านไม่
เพียงแสดงความกล้าหาญที่จะเป็นคนแรกที่เริ่ม
งานแพร่ธรรม การลงสู่ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น
และงานประกาศข่าวดี ท่านเปี่ยมไปด้วย
ความสุขภาพล้อมตน ทุกคนที่ได้สัมผัสกับท่าน
รับรู้และเห็นถึงแบบอย่างชีวิตของท่าน ที่
แสดงออกอย่างสุภาพผ่านทางความรักที่มีต่อ
พระศาสนจักรในสยามอย่างมาก เป็นแบบ
อย่างที่มีสมบูรณ์ทั้งต่อมิชชันนารีและคริสตชน
สมัยนั้น ท่านมองเห็นถึงคุณค่า ความดีในเพื่อน
มิชชันนารีของท่าน และท่านได้ต้อนรับพวกเขา
ด้วยความรักเหมือนอย่างที่มีความรักใน
พระเจ้า เพราะความสุขภาพที่เปี่ยมด้วยความ
รักต่อพี่น้อง ทำให้ท่านเป็นที่รักในหมู่มิชชัน
นารี ท่านได้แสดงออกมาอย่างเสมอต้นเสมอ
ปลายคือ ความกระตือรือร้นต่องานเผยแผ่
พระวรสารในมิสซังสยาม ความดีงามและใจ
สุภาพของท่านจึงเป็นสิ่งที่คริสตชนควรยึดเป็น
แบบอย่าง และตระหนักถึงความสุขภาพล้อมตน

ด้วยการเริ่มให้ความสุขภาพล้อมตนนี้มีภายใน
ครอบครัวแล้วขยายถึงบุคคลรอบตัวในสังคม
โดยการแสดงออกทั้งคำพูดที่ดีต่อกันและกัน
และการปฏิบัติต่อกัน และเหมือนกับที่ท่านได้
ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยใจสุภาพ

3. การซื่อสัตย์ต่อกระแสเรียก ร่วมเป็น หนึ่งเดียวกันในงานอภิบาลตามบทบาท ของคริสตชน

ความสุขภาพล้อมตนอย่างอาจหาญของ
พระสังฆราชลาโนแสดงออกอย่างเด่นชัดในงาน
อภิบาล ท่านได้ริเริ่มงานอภิบาลผู้ป่วย โดยเปิด
สถานที่สำหรับผู้ป่วยคล้ายๆ กับอนามัยเพื่อให้
ผู้เจ็บป่วยมีโอกาสเข้ารับการรักษาและรับยา
รักษาโรค ท่านได้เล็งเห็นความสำคัญของงาน
อภิบาล และตอบสนองความต้องการเร่งด่วน
ต่อปัญหาสังคมและพระศาสนจักรยุคนั้น ท่าน
ได้ออกไปพบปะกับสัตบุรุษเพื่อเยี่ยมเยียนพวกเขา
ทั้งยังรวมไปถึงผู้ถูกจองจำในคุก ท่านได้ใช้
โอกาสนี้ในการประกาศพระวาจา เพื่อให้พวกเขา
ได้รู้จักพระเยซูคริสตเจ้า และข่าวดีของ
พระองค์

บุญราศีสมเด็จพระสันตะปาปาเปาโลที่
6 ทรงตั้งข้อสังเกตว่า “สภาพของสังคมที่เรา
อาศัยอยู่นี้บังคับให้เราทบทวนวิธีการ ให้เรา
แสวงหาด้วยทุกวิถีทางที่จะนำสารของพระ
คริสตเจ้าไปประกาศ” ผู้อภิบาลได้รับเรียกให้
ประกาศข่าวดีทุกยุคสมัย พระสมณสาส์นเตือน

ใจของพระสันตะปาปา “Evangelii Gaudium” เรียกร้องให้เราคริสตชนก้าวออกจากตนเองเพื่อประกาศข่าวดีใหม่ และเห็นความสำคัญของงานอภิบาลในพระศาสนจักรและการแพร่ธรรมแก่ผู้ที่ยังไม่รู้จักพระคริสต์โดยการเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตของเรา

คริสตชนควรซื้อสัตย์ต่อกระแสเรียกร้องเป็นหนึ่งในงานอภิบาลตามบทบาทของคริสตชน ความใส่ใจในการอภิบาลสัตบุรุษอย่างกล้าหาญนั้น คริสตชนเรียกร้องอย่างมากที่จะเห็นถึงความทุ่มเทและการเอาใจใส่ต่อหน้าที่ของศาสนบริกรของพระศาสนจักรเพื่องานอภิบาลต่อสัตบุรุษพี่น้องคริสตชน เพื่อให้คริสตชนได้พบกับข่าวดีอันประเสริฐของพระเยซูคริสต์เจ้า แท้จริงแล้วเราทุกคนผู้ได้รับศีลล้างบาปในพระศาสนจักรคาทอลิกมีสิทธิและหน้าที่ของความเป็นสงฆ์ประกาศก และกษัตริย์ เพื่องานประกาศข่าวดีของพระศาสนจักรโดยการทำให้ทุกคนได้พบกับข่าวดีเรื่องของพระเยซูเจ้าและพบกับความรอดพ้นในพระองค์ งานอภิบาลจึงมีความสำคัญอย่างมากทั้งต่อพระสงฆ์ นักบวช ครูคำสอน และเราคริสตชนทุกคนมีกระแสเรียกที่พระเจ้าประทานมาให้พร้อมๆกับหน้าที่ในการประกาศข่าวดีร่วมกับทุกคนในพระศาสนจักร “ท่านทั้งหลายจงไปสั่งสอนนานาชาติให้มาเป็นศิษย์ของเรา ทำพิธีล้างบาปให้เขาเดชะพระนาม

พระบิดา พระบุตร และพระจิต จงสอนเขาให้ปฏิบัติ ตามคำสั่งทุกข้อที่เราให้แก่ท่าน แล้วจะรู้เถิดว่าเราอยู่กับท่านทุกวันตลอดไปตราบจนสิ้นพิภพ” (มธ 28:19-20) กระแสเรียกจึงเป็นการดำเนินชีวิตที่อุทิศตน ทุ่มเท และรับใช้กันและกันตามพระพรที่เราได้รับ ในการตัดสินใจเลือกด้วยความเต็มใจ และยินดีเปี่ยมด้วยสันติสุขในจิตใจ เช่น คริสตชนบางคนเลือกที่จะเป็นแพทย์ เพื่อจะได้รักษาผู้ป่วย บางคนเลือกเป็นครู เพื่อจะได้ถ่ายทอดความรู้และสอนคนอื่นให้เป็นคนดี บางคนเลือกที่จะเป็นตำรวจ เพื่อจะได้ดูแลรักษาความสงบของบ้านเมืองและอื่นๆ สิ่งเหล่านี้คือกระแสเรียกที่พระเจ้าประทานให้คริสตชน พระพรที่พระเจ้าประทานให้แก่เราเพื่อเป็นคุณประโยชน์ และการสร้างสรรค์ ส่งเสริมชีวิตของกันและกัน “ทุกสิ่งเป็นไปได้ทั้งนั้นสำหรับผู้ที่มีความเชื่อ” (มก 9:23) แม้ว่าสภาพแวดล้อม และสภาพสังคม รวมไปถึงค่านิยมต่างๆ ของกระแสโลกจะเข้ามาคริสตชนต้องยืนหยัดมั่นคงต่อกระแสเรียกของตน และยังคงทำหน้าที่ของตนตามพระพรที่พระเจ้าประทานให้ตามส่วนของแต่ละคน การทำให้การดำเนินชีวิตเป็นประจักษ์พยานถึงองค์พระเยซูเจ้า แม้ว่าการเป็นประจักษ์พยานนี้เรียกร้องให้เราตายต่อตนเองและยอมเป็นเครื่องมือและร่วมงานในแผนการของพระเจ้า เราต้องยอมรับความยากลำบาก

อุปสรรคและกล้าหาญเพียงพอที่จะตอบเสียงเรียกของพระที่มีต่อเราแต่ละคน เหมือนดังที่พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ได้ตอบรับที่จะเป็นผู้เลี้ยงแกะในมิสซังสยาม ท่านได้เป็นตัวอย่างของความเอาใจใส่ดูแลผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจน หลังจากที่ท่านศึกษาเล่าเรียนภาษาไทย ท่านได้ใช้เวลาออกเยี่ยมชาวบ้าน เพื่อรับรู้ถึงชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การคิดริเริ่มที่จะตั้งอนามัยขึ้นเพื่อรักษาและดูแลผู้ที่ป่วยไข้ ซึ่งเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในเวลานั้น ท่านได้ทำหน้าที่รักษาและจ่ายยาให้กับผู้ป่วยและงานอภิบาลที่ท่านทำ คือการล้างบาปให้กับบุคคลที่ใกล้จะเสียชีวิต ท่านลาโนคือบุคคลที่อุทิศตนต่องานอภิบาลจนไม่มีเวลาคิดถึงเรื่องของตนเอง เพราะท่านใช้เวลาส่วนใหญ่กับงานด้วยความทุ่มเท กระตือรือร้น และได้แสดงความรักอันแรงกล้าออกมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักที่มีต่อผู้ที่ยากไร้ ท่านได้ปฏิบัติต่อคนเหล่านี้ด้วยความอ่อนโยน ยอมที่จะเสียสละตัวท่านคือผู้นำที่ดีเหมือนผู้เลี้ยงแกะที่รู้จักแกะของตน ชีวิตของท่านแสดงออกถึงการเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตที่อุทิศตนให้กับงานของพระเจ้าที่คริสตชนควรมองดูและเลียนแบบชีวิตท่าน เพื่อเราจะสามารถเป็นประจักษ์พยานถึงพระเยซูคริสตเจ้าได้เหมือนกับแบบอย่างที่ท่านมอบให้กับแผ่นดินสยาม

4. การออกจากตนเอง เป็นประจักษ์พยานยืนยันถึงพระวาจาของพระเจ้า และปรับตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมในงานแพร่ธรรมในสังคมปัจจุบัน

พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน เป็นบุคคลที่เรียบง่ายและธรรมดาคนหนึ่ง ท่านได้รับคำสั่งจากพระสังฆราชลียงแบร์ต ให้เรียนภาษาสยาม ภาษาบาลี สันสกฤตทันที นี่คือหน้าที่แรกที่ท่านได้รับและท่านลาโนก็กล้าหาญพอที่จะศึกษาและเรียนรู้ภาษาใหม่ที่ไม่ใช่ภาษาของตน โดยที่ไม่มีโรงเรียน จึงจำเป็นต้องออกไปเรียนตามวัดและเรียนกับพระภิกษุ หลังจากที่ท่านได้เรียนภาษาไทยและภาษาบาลีได้ยังไม่แตกฉาน ท่านได้รับมอบหมายให้เป็นอธิการดูแลโรงเรียน ท่านเป็นแบบอย่างในการปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเสมอของผู้อภิบาลในงานธรรมทูตทุกยุคสมัย เพื่อการสื่อสารและสร้างความเข้าใจสู่วัฒนธรรมตามท้องถิ่นนั้นๆ ในงานอภิบาล

คริสตชนควรออกจากตัวเอง เป็นประจักษ์พยานยืนยันถึงพระวาจาของพระเจ้า และปรับตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมในงานแพร่ธรรมในสังคมปัจจุบัน ซึ่งคริสตชนจำเป็นต้องตอบสนองข้อท้าทายของพระศาสนจักรด้วยความกล้าหาญ โดยการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก้าวออกจากตนเองไปหาผู้ที่รอคอย

บุคคลชายขอบและผู้ถูกทอดทิ้งมากที่สุด การปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมตามแบบอย่างของท่านลาโน ได้ประจักษ์ชัดแล้วว่าทำให้งานแพร่ธรรมเกิดผลมากเพียงใด ดังนั้นคริสตชนจึงต้องเห็นถึงความสำคัญและพร้อมที่จะเปิดใจสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในด้วยความไว้วางใจในพระจิตเจ้าในตัวเรา เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในงานของพระเจ้าต่อการประกาศพระนามพระองค์ คริสตชนควรออกจากตัวเองเพื่อสร้างสรรค์สังคม ชุมชน ด้วยการอุทิศตนเสียสละ เพื่องานของพระศาสนจักรเอาชนะความกลัว ความกังวลต่างๆ และเลิกคิดถึงตนเอง การออกจากตัวเอง เป็นการกล้าเผชิญกับสิ่งต่างๆ ที่เราคิดมาเสมอว่าทำไม่ได้ คริสตชนมีความสามารถและมีพระพรต่างๆ และพระพรบางอย่างจำเป็นสำหรับวัด เช่น การมีส่วนร่วมในพิธีบูชาขอบพระคุณไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในพิธีกรรมต่างๆ การอ่านบทอ่าน เป็นพิธีกรหน้าทีของนักดนตรี และนักขับร้อง ล้วนแล้วเป็นสิ่งที่ท้าทายเราให้มีส่วนร่วม ดังนั้น คริสตชนเราควรรู้คุณค่าในความเป็นตัวเราเอง เพื่อความดีของส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ของเราแต่ละคน และส่งเสริมกันและกัน ซึ่งพระศาสนจักรสอนให้เราเย็นเคียงข้างคนยากจนและคนพิการ “พระบิดาทรงส่งเรามาฉันทใด เราก็กส่งท่านทั้งหลายไปฉันทนั้น” (ยน 20:21) เป็นการปลุกเร้า

บรรดาผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้าแต่ละคนว่าไม่เพียงแค่อันพบพระคริสตเจ้าเท่านั้น แต่ต้องนำพระองค์ไปให้ผู้อื่นด้วยการเป็นพยานถึงงานและพระวาจาของพระองค์ เราสามารถไตร่ตรองว่าเราจะนำพระคริสตเจ้าไปให้ผู้อื่นและเป็นพยานถึงพระวาจาของพระเจ้าได้อย่างไร สิ่งสำคัญที่คริสตชนควรปฏิบัติจึงเป็นการออกจากตัวเอง การเป็นประจักษ์พยานยืนยันถึงพระวาจาของพระเจ้า และการปรับตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมในงานแพร่ธรรมในสังคมปัจจุบัน

การปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมในงานแพร่ธรรมของพระศาสนจักรเป็นความท้าทายต่อการอุทิศตน และต้องยอมสละตัวตนเอง เพื่อออกจากตนเองและรับใช้พระเจ้าด้วยความรักของพระองค์ โดยปฏิบัติงานที่พระองค์มอบให้เรา คือการประกาศพระนามพระองค์ให้ทุกคนได้พบกับพระองค์ คริสตชนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิศเพ่งไปยังพระเยซูคริสต การบังเกิดมาของพระเยซูคือจุดเริ่มต้นแห่งพันธกิจของพระคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้าในฐานะที่ทรงเป็นพระผู้ไถ่มนุษยชาติ เพื่อเราทุกคนจะได้พบกับความรอดพ้นผ่านทางพระวาจาอันทรงชีวิตของพระองค์ คริสตชนก็ควรมีความกล้าหาญที่จะปรับตัวให้เข้าสู่วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเมื่อเราต้องอยู่อาศัยหรือร่วมงานกับบุคคลที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านเชื้อชาติ

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต
ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เหมือนดังที่พระสังฆราชหลุยส์ ลาโนได้ปฏิบัติเมื่อท่านปกครองมิสซังสยาม ท่านคือบุคคลตัวอย่างทั้งของมิชชันนารีด้วยกัน และชนต่างศาสนาในสยาม เมื่อครั้งที่ท่านมาถึงสยาม ท่านไม่รอช้าที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของพระสังฆราช ท่านมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ ศึกษาเล่าเรียนภาษาของชาวสยามเพื่อจะสามารถสื่อสารกับชาวสยาม ท่านร้อนรนที่ได้เรียนรู้และพยายามลงไปในชีวิตของชาวบ้าน เช่น การสังเกตดูเรื่องขนบธรรมเนียม การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของชาวบ้าน และเป็นที่เข้าใจว่า ท่านเห็นถึงความทุกข์ยากลำบากของชาวบ้าน โดยเฉพาะคนที่เจ็บป่วย และไม่มียารักษาโรค แต่สิ่งที่ต้องการยากกับเรา พี่น้องคริสตชนคือ การปรับเข้าสู่วัฒนธรรมด้านภาษาของท่าน เมื่อท่านศึกษาเรียนรู้ภาษาจากการที่ท่านต้องออกไปเรียนยังวัดของพี่น้องชาวพุทธกับพระภิกษุแล้ว ท่านได้เอาจริงเอางังที่จะแพร่ธรรมด้วยการเขียนอธิบายข้อความเชื่อของศาสนาและนำถวายเป็นรายงานแด่พระนารายณ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกันและกัน ท่านลาโนยังได้กล่าวว่า “การแพร่ธรรมแค่มีความรู้เรื่องภาษาเท่านั้น ไม่เพียงพอสำหรับการเป็นมิชชันนารี ธรรมทูตต้องมีความรู้ด้านศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ” พร้อมกันนี้ ท่านยังคิดริเริ่มที่

จะเขียนข้อคำสอนเป็นภาษาของชาวสยามเพื่ออธิบายคำสอนของศาสนาแก่คนต่างศาสนาอีกด้วย สิ่งนี้ได้แสดงให้เห็นว่าท่านห่วงใยและจริงจังต่องานที่ท่านได้ปฏิบัติอยู่ เพื่อพัฒนาและปรับให้เข้ากับสังคมสมัยนั้น เพื่อให้การแพร่ธรรมบรรลุผลตามเป้าหมายที่ท่านและพระศาสนจักรต้องการการแพร่ธรรมในยุคสมัยปัจจุบันก็คงจะต้องมีความแตกต่างกับในยุคสมัยของท่านลาโน แต่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ยังคงเป็นเหมือนเดิม คือการประกาศข่าวดีให้กับบุคคลที่อยู่รอบตัว ทั้งบุคคลภายในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน ในชุมชนหรือสังคมที่กว้างออกไป เช่น “วิถีชุมชนวัด” ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนวัดได้สร้างกลุ่มในเขตวัดของตน เพราะการเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันเป็นหนึ่งเดียวกัน เพราะเรามีพระคริสต์เจ้าเป็นศูนย์กลางในชีวิต ในขณะเดียวกันรูปแบบของความรักและความ เป็นหนึ่งเดียวของสมาชิกทุกคนในวัด ก็จะเป็นประจักษ์พยานที่ดีถึงองค์พระเยซูคริสต์เจ้า แก่ทุกคนรอบข้าง เพราะการดำเนินชีวิตตามวิถีชุมชนวัด คือการส่งเสริมให้คริสตชนมีความรักซึ่งกันและกัน รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือกัน บำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชนส่วนรวม ซึ่งจะทำให้ชีวิตของแต่ละคน และการใช้ชีวิตร่วมกันในชุมชนคริสตชนเต็มไปด้วยความสุขทั้งกายและใจ ซึ่งการแพร่ธรรมหรือประกาศข่าวดี

สำหรับบุคคลแต่ละกลุ่มจึงย่อมอาศัยรูปแบบหรือวิธีการที่แตกต่างออกไปที่คริสตชนเองต้องมีความตั้งใจเป็นที่ตั้งและค่อยๆ ปฏิบัติโดยอาศัยการเรียนรู้ความแตกต่างของบุคคลแต่ละกลุ่มที่จะไปแบ่งปัน เผยแพร่ข่าวดีแก่พวกเขาพร้อมกับการทำใจยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น บางครั้งอาจได้รับการตอบรับที่ดี บางครั้งอาจล้มเหลว หรือทำให้เกิดความท้อถอยในจิตใจไปบ้าง คริสตชนก็ไม่ควรย่อท้อ ควรคิดถึงความพยายามขององค์พระเยซูคริสต์เจ้าที่ทรงใช้ชีวิตและการเดินทางที่ทุกข์ยากเพื่อการประกาศข่าวดี รวมไปถึงพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ที่ได้อุทิศตนมาประกาศข่าวดีในแผ่นดินสยามที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน จนทำให้มี 350 ปีแห่งมิสซังสยามในวันนี้

5. การมีความเชื่อในพระเจ้า กล้ารับความทุกข์ทรมานพร้อมกับพระองค์ในพระองค์ และเพื่อพระองค์

พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ต้องรับเคราะห์จากความโกรธแค้นของชาวสยาม โดยถูกจับเป็นตัวประกันใกล้ด่านเก็บภาษี ท่านถูกกระชากแหวนประจำตำแหน่ง กางเขน และหมวกของท่านไป ท่านถูกสบประมาท ถูกเตะ ถูกต่อย ถูกลากลงในโคลนตม ถูกมัดมือมัดเท้าถูกใส่โซ่คาน และต้องทนทุกข์ทรมานกับเครื่องจองจำทั้งห้า ท่านถูกจำคุกประมาณ 1 ปีกว่า หลังจากนั้นก็ถูกกักบริเวณ แต่ทางการ

ก็อนุญาตให้ท่านถวายมิสซาได้ ท่านยังคงปฏิบัติหน้าที่ผู้เลี้ยงแกะอย่างซื่อสัตย์มั่นคงในความเชื่อ ไม่ว่าจะประสบกับความยากลำบากหรือแม้แต่ในขณะที่มีความเชื่อของท่านถูกทดสอบในสภาพที่ท่านต้องตกอยู่ในความไม่สะดวกและไม่มีอิสระอย่างเต็มที่ ท่านยังคงเชื่อมั่นในความรักของพระเจ้า ท่านยังคงเทศน์สอน ปลอบโยนและให้กำลังใจผู้มีความทุกข์จากการถูกจองจำเช่นเดียวกับท่าน

เหตุการณ์นี้เป็นแบบอย่างแก่เราในชีวิต ความเชื่อเมื่อประสบกับความทุกข์ทรมาน การถูกเข้าใจผิด หรือแม้กระทั่งข้อหาทำหายตามยุคสมัย ในปัจจุบันความเชื่อคาทอลิกต้องเผชิญกับข้อหาทำหายของลัทธิบริโภคนิยมอันส่งผลกระทบต่อความเชื่อคริสตชน พระศาสนจักรประกาศยืนยันความจริงเกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรมให้กับสังคมโลก และสมาชิกของพระศาสนจักรเองก็มีหน้าที่ตอบรับการเชื่อเชิญของพระศาสนจักรในการดำรงชีวิตเป็นเช่นมโนธรรมของสังคม

คริสตชนควรมีความเชื่อในพระเจ้า กล้ารับความทุกข์ทรมานพร้อมกับพระองค์ในพระองค์ และเพื่อพระองค์ ในการดำเนินชีวิตที่เปี่ยมไปด้วยความเชื่อในพระเจ้า เพราะความเชื่อคือความมั่นใจในสิ่งที่เชื่อ และไว้วางซึ่งคริสตชนเชื่อและไว้วางใจในพระเจ้า แต่เราจะเชื่อได้อย่างไร คำตอบก็คือเชื่อในพระเจ้า พระ

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

วาทะของพระเจ้าที่เปิดเผยมาสู่เรา เพื่อเราจะ
ได้พบกับความจริงในพระองค์ ประมวล
กฎหมายของพระศาสนจักร ข้อที่ 28 กล่าว
ไว้ว่า “ความเชื่อคือพระพรที่ได้มาเปล่าๆ จาก
พระเป็นเจ้า และเป็นของผู้ที่ร้องขอด้วยความ
สุภาพ เป็นคุณธรรมเหนือธรรมชาติที่จำเป็น
สำหรับความรอดพ้น การกระทำของความเชื่อ
ก็คือ การกระทำของมนุษย์ เป็นการกระทำ
ของสติปัญญาของมนุษย์ภายใต้การผลักดัน
ของน้ำใจ ซึ่งผลักดันโดยพระเจ้า ยึดมั่นใน
ความจริงของพระเป็นเจ้าด้วยความสมัครใจ
ความเชื่อยังเป็นสิ่งที่แน่นอน เพราะมีพื้นฐาน
อยู่ที่พระวาจาของพระเป็นเจ้า เป็นการกระทำ
“อาศัยความรัก” (กท 5:6) เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยการฟังพระวาจาของพระเป็นเจ้า
และด้วยการสวดภาวนา ทำให้เราได้สัมผัส
ความสุขของสวรรค์ล่วงหน้านับแต่บัดนี้”
คริสตชนไม่ใช่เพียงรักษาความเชื่อของตนแต่
จะต้องยืนยันความเชื่อที่ตนมีด้วยการเป็น
ประจักษ์พยาน เพราะความเชื่อที่ปราศจาก
การกระทำเหมือนร่างกายที่ปราศจากวิญญาณ
ความเชื่อเรียกร้องให้คริสตชนกล้าหาญ
ที่จะตอบรับน้ำพระทัยของพระเจ้าตามบทบา
หน้าที่ของเราแต่ละคน โดยอุทิศตน ยอมรับ
และมอบตัวเองเพื่อเป็นประจักษ์พยานด้วย
ความเชื่อที่มีในพระเจ้าและทำหน้าที่ตาม
กระแสเรียกที่ตนได้รับ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งใน

แผนการของพระองค์ แม้ในการกระทำสิ่งเหล่านี้นั้นหรือในการดำเนินชีวิตจะพบกับปัญหา
ความยากลำบาก ความทุกข์ทรมานไม่สะดวก
สบาย เหมือนดังที่พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน
ตามที่คุณพ่อวาเซต์ได้บันทึกไว้ว่า พระคุณเจ้า
ตัดสินใจและได้ตั้งเป็นวินัยให้กับตัวเองใน
ด้านต่างๆ เช่น การอดนอน อดอาหาร ทรมาน
กายด้วยเครื่องทรมานต่างๆ การสวดภาวนา
รับประทานอาหารมื้อเดียว แต่ที่จริงแทบจะไม่
เรียกว่ามื้ออาหาร ไม่ดื่มเหล้าองุ่น และไม่รับ
ประทานเนื้อสัตว์ รับประทานแต่ผักชนิดต่างๆ
พระคุณเจ้าเป็นคนร่าเริง อารมณ์ดี เป็นกันเอง
ทุกๆ วันท่านจะไปเยี่ยมผู้ต้องขัง ไปทำแผลให้
คนป่วยที่อนาถา ทั้งที่เป็นฝีพุพอง หรือโรค
อื่นๆ ด้วยมือของท่านเอง เทศน์สอนคนต่าง
ศาสนา ที่บ้านเณรพระคุณเจ้าเป็นตัวอย่างที่ดี
ซื่อสัตย์ต่อตารางเวลา สรุปลือพระคุณเจ้าเป็น
ทุกอย่างสำหรับทุกคน ไม่เคยมีคำแสลงหยาบ
คาย ออกจากปากของท่านเลยแม้แต่คำเดียว
ขณะอยู่บนพระแท่น และในวัดขณะมีพิธีกรรม
ท่านได้สะท้อนให้เห็นถึงข้อคำสอน ทั้งสำหรับ
คนมีความเชื่อและคนที่ไม่มีความเชื่อ

เราได้เห็นถึงความไว้วางใจและเชื่อมั่นใน
ความรักที่ท่านลาโน มีต่อพระเจ้า แบบอย่าง
ของท่านลาโนนอกจากท่านได้แสดงออกถึง
ความเชื่อแล้ว ท่านยังทำให้เราเห็นว่า ความ
เชื่อต้องมาควบคู่กับกิจการ การลงมือปฏิบัติ

จริงๆ แม้ว่าความเชื่อเรียกร้องความอดทน เรียกร้องให้อุทิศตนและแม้กระทั่งยอมตาย เพื่อเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าศิษย์ของพระองค์ ศิษย์ก็ ย่อมติดตามและเลียนแบบชีวิตของพระองค์ ท่านลาโน คือแบบอย่างของธรรมทูตที่เปี่ยม ด้วยความเชื่อ ชีวิตที่ต้องถูกรับโทษและคุมขัง ในคุกเป็นแบบอย่างที่สำคัญอย่างมาก ท่าน ลาโนต้องพบกับความยากลำบากและความ ทรมาณฝ่ายกาย แต่ฝ่ายจิตใจท่านมั่นคงใน ความเชื่อ ความเชื่อของท่านลาโนที่มีต่อ พระเจ้า ทำให้ท่านสามารถปฏิบัติบทบาท หน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ท่านกล้ารับความทุกข์ ทรมาณพร้อมกับพระองค์ ในพระองค์ และเพื่อ พระองค์ ท่านประกาศถึงความเชื่อในพระเจ้า โดยการแบ่งปันพระวรสารและให้กำลังใจแก่ นักโทษให้พวกเขาได้มีขวัญและกำลังใจในการ ดำเนินชีวิตที่ยากลำบาก

6. การประกาศความจริงและดำเนิน ชีวิตอยู่ในความจริงตามคุณค่าพระวรสารที่ สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี

ในยุคสมัยของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยเป็นดิน แดนมิสซังที่ได้บรรดามิชชันนารีเดินทางเข้ามา เพื่อประกาศข่าวดี “การประกาศพระวรสาร หรือการทำให้คริสตศาสนาเป็นที่รู้จัก ถือเป็น หัวใจของการทำงานของท่านตั้งแต่แรกของ ชีวิตการเป็นมิชชันนารีจนถึงลมหายใจสุดท้าย

หลังจากที่ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นพระสังฆราช เกียรตินามแห่งเมตลโลโปลิศ ประมุขมิสซัง สยาม ท่านพยายามทำให้มิสซังสยามขยาย กว้างออกไป ด้วยความทุ่มเทกำลังกายกำลังใจ ให้กับงานนี้อย่างสุดกำลังความสามารถ ท่าน ประกาศข่าวดีในหมู่บ้านต่างๆ นับเป็นเวลา นานถึง 20 ปี

คริสตชนควรประกาศความจริงและ ดำเนินชีวิตอยู่ในความจริงตามคุณค่าพระ วรสารที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี การ ประกาศพระวรสารครั้งใหม่ ผู้ประกาศพระ วรสารต้องคำนึงถึงวิธีการถ่ายทอดสารในยุค ปัจจุบัน การสื่อสารของเรามนุษย์ทุกวันนี้มี ความรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น ในระยะ เวลาอันสั้นเราสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่าง ง่ายดาย และในขณะเดียวกันสารที่สื่อออกไป หรือรับเข้ามาก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือตัด ต่อได้ หลายครั้งก็สื่อออกมาในรูปแบบของการ บิดเบือนความจริง ในเรื่องนี้พระศาสนจักรจึง มีบทบาทสำคัญที่จะเป็นผู้สอนอบรมศีลธรรม จริยธรรม ผู้ประกาศพระวรสารจึงมีหน้าที่ ประกาศความจริง และดำเนินชีวิตอยู่ในความ จริง คริสตชนทุกคนมีหน้าที่ในการประกาศ ข่าวดีโดยการประกาศความจริงคือ ความรอด ผ่านแผนการไถ่กู้มนุษยย์ออกจากบาป เพื่อกลับ ไปหาพระบิดาบนสวรรค์และรับชีวิตนิรันดร์ เพราะพระองค์ทรงเป็น “หนทาง ความจริง

แนวทางดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญ ในประสบการณ์ชีวิต ของพระสังฆราช หลุยส์ ลาโน

และชีวิต” (ยน 14:6) ประกาศความจริงแห่งพระวรสาร การบอกกล่าวถึงเรื่องราวของพระเยซูคริสต์เจ้า และการเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิต ดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสาร ตามรูปแบบชีวิตของแต่ละคนที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละบุคคลและท้องถิ่น เพื่อนำข่าวดีไปสู่กันและกันได้ สิ่งสำคัญที่สุดคือ การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสาร อันจะเป็นประจักษ์พยานและเป็นแบบอย่างได้อย่างดีมากกว่าการใช้คำชักชวนบอกกล่าวหรืออธิบายเป็นอย่างมาก และอีกสิ่งหนึ่งที่ไม่อาจละเลยได้ในการประกาศข่าวดีก็คือ การทำให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละบุคคล ครอบครัว หรือท้องถิ่น การพูดภาษาเดียวกันย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดผลตามที่ต้องการได้มากที่สุด ดังเช่นที่พระสังฆราช หลุยส์ ลาโน ได้อธิบายเหตุผลต่อผู้บริหารคณะมิสซังต่างประเทศที่กรุงปารีสว่า “ยังไม่มีใครเรียบเรียงและอธิบายข้อความเชื่อและข้อคิดจากพระวรสารเป็นภาษาสยามให้แก่คนต่างศาสนา และคริสตังใหม่ได้อย่างคล่องแคล่ว และนี่คือสาเหตุจนถึงบัดนี้ที่เราทำงานได้ผลน้อยมาก” เพราะเพียงภาษาที่แตกต่างกันก็เป็นอุปสรรคในการแบ่งปันข้อความเชื่อและ

ข้อคิดจากพระวรสารเป็นอย่างมาก แต่หากทำการลดปัญหาความแตกต่างที่มีอยู่แล้ว ก็จะช่วยทำให้การแบ่งปันความเชื่อ การเผยแพร่พระวรสารนั้นบรรลุผลได้ดีมากขึ้น และที่สุดเราทุกคนก็จะสามารถบรรลุสู่ความศักดิ์สิทธิ์ ถึงแม้ว่าหนทางที่เรามีจะเฉพาะตามแต่ละบุคคล และเราทุกคนไม่ควรท้อแท้กับแบบอย่างของความศักดิ์สิทธิ์ ที่ไม่สามารถบรรลุผลให้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการนำแนวทางการดำเนินชีวิตคริสตชนตามคุณธรรมความกล้าหาญของพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความกล้าหาญให้กับคริสตชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมในงานแพร่ธรรมของคริสตชนในเชิงลึก
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การประกาศข่าวดีตามคุณค่าพระวรสารที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2007). **พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรมแผนกพระคัมภีร์.
- เจ็ดชัย เลิศจิตรเลขา. (2548). **คริสต์จริยศาสตร์พื้นฐาน**. โรงเรียนดอนบอสโก.
- แบร์นาร์ด เวียร์. (2016). **ยุทธศาสตร์การประกาศพระวรสารของคณะธรรมทูต สำนักมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส ปี 2205/1662 – 2231/1688 บทบาทสำคัญของสถานศึกษาในการเผยแผ่พระวรสาร** (อรพินท์ ชาตรูปะมัย, แปล). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน. (2008). **บุตรพระเจ้า** (ยัง ปอล ลังฟังด์, แปล). สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย.
- โรแบร์ โกสเด. (2006). **ประวัติการเผยแผ่คริสต์ศาสนาในสยามและลาว** (อรสา ชาวจีน, แปล). โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์. (ม.ป.ป.). **เอกสารประกอบการสอน วิชาทว. 461 คริสต์ศาสนาในประเทศไทย**. วิทยาลัยแสงธรรม.
- สมศรี บุญอรุณรักษา. (2018). **พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน พระสังฆราชฝรั่งเศสผู้เป็นใหญ่ชาวคริสต์ผู้มีชัย และเป็นผู้ตื่นรู้ในธรรม**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- อนุชา ไชยเดช. (2019). **350 ปี สถาปนามิสซังสยาม ค.ศ.1669-2019**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- Francis, Pope. (2013). **EVANGELII GAUDIUM**, [online]. from http://www.vatican.va/content/francesco/en/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20131124_evangelii-gaudium.html